

Lønstigningerne, der forsvandt - fordi præsten gik i tørlæ

De lønstigninger, der blev aftalt ved OK-08 for ansatte i kommuner og regioner den 1. april i år, bliver ikke som aftalt. I kommunerne bliver de mindre, i regionerne kommer de slet ikke.

Baggrunden er lidt kompliceret.

Parallel lønudvikling

Det handler om den såkaldte reguleringsordning, som skal sikre en nogenlunde parallel lønudvikling mellem ansatte på det private arbejdsmarked og ansatte i kommuner og regioner.

Når vi ved overenskomstfornyelserne aftaler lønstigninger til alle ansatte i kommuner og regioner består disse dels af aftalte generelle lønforhøjelser og forhøjelser som følge af lønstigninger for privatansatte.

Og der er i forhold til det sidste, at reguleringsordningen kommer ind i billedet. Princippet er, at når det regner på præsten, så drypper det på degnen. Præsten er i det billede på det private arbejdsmarked, mens degnen er de offentligt ansatte.

Og det er de dryp på degnen, som skal sikre den parallelle lønudvikling mellem privatansatte og offentligt ansatte.

Det med det parallelle vender begge vej.

Vi får lønstigninger, når de privatansatte går til den ved lønforhandlingerne ude på virksomhederne, og vores lønudvikling falder, hvis de privatansatte taber pusten ved de lokale forhandlinger. Nu har den økonomiske krise så slået luften ud af de privatansatte, som kun henter ganske lidt hjem ved lønforhandlingerne ude på virksomhederne.

Ved overenskomstforhandlingerne skønner vi sammen med arbejdsgiverne, hvor meget lønudviklingen på det private arbejdsmarked vil blive i løbet af overenskomstperioden. Vi tager normalt udgangspunkt i Finansministeriets prognoser. Det gjorde vi også i 2008. Men ingen kunne på det tidspunkt forudse en finanskrisen, som siden blev til en generel økonomisk krise.

Vores skøn for, hvad de privatansattes lønudvikling ville give i lønstigninger til de offentligt ansatte, så således ud:

2008:

Skønnet udgjorde 1,62%. Det blev i stedet til 1,47%, så vi var fra starten 0,15% bagud i forhold til det forventede.

2009:

Skønnet udgjorde -0,13%. Det bliver i stedet til et plus på 0,48%. Når resultatet ligger så langt fra det skønnede, så skyldes det ikke mindst sidste års konflikt, hvor rigtig mange medlemmer af FOA, Sundhedskartellet og BUPL ikke fik udbetalt løn fra arbejdsgiveren i 3-6 uger, fordi de var udtaget til strejke. De penge trækker de offentligt ansattes gennemsnitlige lønudvikling ganske kraftigt ned, og det udløser så en væsentlig større lønstigning fra reguleringsordningen.

2010:

0,57%. I øjeblikket ligner det snarere et minus på omkring 1%. Det endelige tal kender vi først i juni måned, men det er her at regnen på præsten udeblev, da luften blev slået ud af de privatansattes lokale lønforhandlinger.

Ikke noget at modregne i

De 0,57%, som vi troede lønnen ville stige med, fordi det ville dryppe på degnen, skulle udbetales 1. oktober 2010.

Nu, hvor præsten helt uventet holder sig helt tør, så bliver lønforhøjelserne i stedet til de omkring 1%, som skal trækkes fra.

Der er ikke aftalt andre lønstigninger pr. 1. oktober 2010, og det er dét, der for alvor får reguleringsordningen til at slå knuder i år.

Der er ganske enkelt ikke noget at modregne i 1. oktober 2010. Vi har blankt afvist enhver tanke om at nedsætte lønningerne 1. oktober med minus-reguleringen.

Som reguleringsordningen er skruet sammen, er der ingen tvivl om, at vi skylder arbejdsgiverne. Jeg ville gerne løbe fra regningen, men juraen gør, at jeg simpelthen ikke kan løbe stærkt nok.

Det har kun efterladt to muligheder:

1. Udskyde regningen på de omkring 1% til overenskomstforhandlingerne for de offentligt ansatte i 2011.
2. Modregne i andre lønstigninger og/eller midler til lokale lønforhandlinger i 2010, og derefter udskyde restgælden til OK 11.

KTO har aftalt med kommuner og regioner at bruge model 2.

Det betyder, at gælden modregnes i de lønstigninger til alle, som skulle have været udbetalt 1. april i år, og lægge et gældsbevis på resten til de kommende overenskomstforhandlinger.

Lønstigningerne 1. april til de ansatte i kommunerne var aftalt til at være 0,50%, mens det af tekniske årsager var aftalt lidt lavere til de ansatte i regionerne; nemlig 0,32%.

Aftalen er nu, at der fjernes 0,32% fra lønstigningerne for både kommunalt og regionalt ansatte. Det betyder, at de regionalt ansatte ikke får lønstigninger 1. april, mens de kommunalt ansatte får stigninger på resten af den aftalte lønstigning på 0,50%; nemlig 0,18%.

Restgælden op til minus-reguleringen på omkring 1% ligger så som et gældsbevis hos arbejdsgiverne, som vi skal indfri, når vi aftaler lønstigninger for overenskomstperioden 2011 til 2013. Dermed bliver det faktiske resultat af de kommende overenskomstforhandlinger altså lidt mindre.

Hvad så med reguleringsordningen fremtid?

Jeg er tilhænger af at afskaffe reguleringsordningen, og FOA har da også besluttet, at vi skal have en mere grundlæggende diskussion af ordningen.

Min holdning er ikke baseret på, at vi nu for første gang nogensinde prøver at komme i minus. Vi har nemlig før prøvet det modsatte: At komme mere i plus, end vi forventede, og dermed få højere lønstigninger, end vi troede, da vi forhandlede.

Jeg har derimod tre principielle indvendinger mod ordningen.

For det første er mekanismen i reguleringsordningen ikke til at forklare, og jeg har såmænd rigeligt problemer med selv at holde styr på fakta omkring ordningen. Vi skal i mine øjne ikke indgå aftaler, som vi ikke kan forklare. Det er efter min opfattelse simpelthen noget højt at ende i den situation, at vi ikke kan forklare, hvorfor det går med lønnen, som det nu gør.

For det andet bryder jeg mig ikke om at lægge et forhandlingsresultat frem for FOA's medlemmer, som både består af fugle i hånden og fugle på taget.

FOA's medlemmer vil naturligt gå ud fra, at de lønstigninger, der omtales i forbindelse med en urafstemning, også kommer til udbetaling. Det forudsætter imidlertid, at alle fugle letter fra taget og flyver ned i hånden, og det er vi netop nu vidne til ikke altid sker.

På en eller anden måde må det virke lidt som snyd, og det har jeg det rigtigt skidt med.

For det tredje medfører reguleringsordningen det samme som de generelle lønstigninger; de fastholder lønrelationerne mellem de forskellige faggrupper - de højtlønnede bliver ved med at have samme afstand ned til de lavtlønnede, fordi reguleringsordningen fører til samme procentvise lønstigning til alle.

FOA vil gerne have sat fokus på særlige forbedringer for de lavtlønnede mænd og kvinder, og vi vil gerne sætte turbo på udligning af lønforskelle mellem mandefag og kvindefag, som udfører arbejde af samme værdi. Netop dér står reguleringsordningen i vejen.